

III. Károly 1733-ban kötelezte a Lelkészpénztárat arra, hogy írják össze az országban található plébániákat. Az összeírás célja a katolikus egyház anyagi helyzetének a felmérése volt, de az összeírók a protestánsokról is gyűjtöttek információkat. A csanádi egyházmegyéről is gyűjtöttek információkat, amelynek során megállapították, hogy Erdőhegyen, Gyorokon, Feketegyarmaton, Makón, Bélzerénden, Vadászon és Nagyzerénden reformátusok is éltek. Az alábbiakban a jelentésnek csak a reformátusokról vonatkozó részét közöljük. A forrást részben közölték már, amelyet a szövegátírásakor figyelembe vettünk.¹

[fol. 21r] Serenissime Dux, Regie Locumtenens Excelsum Consilium Regium
Locumtenentiale Domini, Domini Benignissime Gratos[is]s[i]mi Colend[issi]mi!

Postequam dominus episcopus Csanádiensis ad intimatu[m] in conformitate benigni sacr[ae] suae majestatis mandati sub 21. Octobris anno proxime praeterito per excelsum consilium locumtenentiale regium expeditum informationem statum dioecesis suae concernentem sub 27. Decembris dicti anni 1732 aliquam non tamen sufficientem et circa Trans-Marusinam dioecesis suae partem Bánátum dictam penitus nulla[m] submisisset. [...]

[fol. 23r] [...] Nec ab haereticis recipi posse aliquod templum siquidem pauci in illis locis darentur in Erdőhe[g]y nihilominus Gyorok, Gyarmath, Makó, Belszerind, Wadasz et Nagy Szerind calvinistas degere et quidem in ultimis duobus pagis ecclesias quondam nostras possiderent, sed quia nec ibi, nec in vicinia dantur catholici a Ménes vero ad quinque et a Tóthváradsja ad decem milliaria et ultra distent in locis magis necessariis parochos instituendos esse censeret. Confidens successu temporis et illis haereticis s[acri][?] aedes catholicas adimendas esse, ut qui ex mera tolerantia ibidem monerent.

[...]

[fol. 24r] [...] Ex com[m]issione investigationis piarum foundationem die 21. Maii 1733.

Humillimi obsequentissim et obligatissimi servi
L. L. Adalbertus Révay m[anu] p[ro]pria
Georg Fábiánkovics m[anu] p[ro]pria
Andreas Pehm m[anu] p[ro]pria

¹ Vö.: Sprenger Mária – Wallon Emma (sajtó alá rend.): Acta Cassae Parochorum. Egyházmegyék szerint besorolt iratok. 3. füzet. Székesfehérvári, kaolicsai, csanádi és győri egyházmegye 1733 – 1779, Művészettörténeti adatok., Budapest, 1971 (A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Csoportjának forráskiadványai, VII.), 81.